

Rainieši dodas jaunu ceļu meklējumos – lai veicas!

Ar smaržīgām meijām un kupliem ziedu pušķiem, ar dziesmām skaņu un zīmju valodā, ar sirsniņiem vārdiem un laba ceļavēja vēlējumiem 29. jūnijā notika kārtējā mācību gada izlaidums Rīgas Raiņa 8. vakara (maiņu) vidusskolā.

Atestātu par vidējo izglītību līdzās dzirdīgajiem vienaudžiem saņēma 8 jaunieši ar dzirdes traucējumiem: Ivīta Kovaļevska, Sergejs Kovaļonoks, Normunds Rabkevičs, Diāna Stapkeviča, Elīna Žurakovska, Gatis Dirnēns, Elvis Jēkabsons, Pāvels Neverovskis.

Daudz labu novēlējumu

Skolotāji, viss skolas kolektīvs novēlēja absolventiem atklāt jaunus apvāršņus un, sasniedzot nākamās virsotnes, atcerēties un cienīt savu skolu un skolotājus, to vietu, no kurienes viņi nākuši, – tāpat atrast savu laimīgo zemi tepat Latvijā nevis doties uz tālām zemēm.

Jauniešus sveica arī LNS valdes locekle

Māra Lasmane un LNS Jauniešu centra vadītāja Kristīne Krista Magone.

Noslēgumā

Absolventi ar Dziesmu un deju svētku maratonā iekļautās dziesmas "Lec saulīte!" izpildījumu zīmēs un skaņās radīja patiesi patriotisku šī sava svinīgā pasākuma kulmināciju.

Ko absolventi darīs tālāk? Daži turpinās apgūt izvēlēto profesiju, citi plāno turpināt

mācības vai vienkārši turpinās savu līdzšinējo darbu. Klases audzinātājs Ivars Kalniņš viņus aicināja nebaidīties no grūtuma, tiekties uz izvirzīto mērķi un atrast īsto vietu dzīvē, kas sniegtu gandarījumu sev un labumu visai sabiedrībai. ▲

Ivars Kalniņš

Lai labas sekmes visiem, kas mācās šogad! Uz tikšanos atkal izlaidumos!

Par 7 diplomētiem tulkiem vairāk

SIVA koledžā 29. jūnijā notika priecīgs izlaidums – diplomus saņēma 7 zīmju valodas tulki. Par jauniešiem viņus nevar saukt, jo visi, izņemot Sniedzi Nevjarovsku (3. no labās), jau strādāja un turpina strādāt LNS Rehabilitācijas centrā. Lūk, viņi: (attēlā no kreisās) Brigita Lazda, Egija Salaciete, Gunta Birnīte, Ira-Irēna Heislere, Zane Bondare, Inga Upesjure.

Šajā "Kopsolī" numurā publicējam interviju ar vienu no absolventēm IRU IRĒNU HEISLERI – lasiet 8.lpp. Turpmāk būs intervijas arī ar pārējām absolventēm.

**AR ZĪMJU VALODU
ikviens ir iekļauts!**
STARPTAUTISKĀ NEDZIRDĪGO NEDĒĻA 2018

25. 09. pl. 12 – 17 Atvērto durvju diena Latvijas Nedzirdīgo savienībā
Rīgā, Smiltēnē, Alūksnē, Valmierā, Rēzeknē, Daugavpilī, Kuldīgā, Līepājā, Ventspilī

LNS REHABILITĀCIJAS CENTRĀ, RĪGĀ, ELVĪRAS IELĀ 19/ K-3

25. 09. pl. 15, pl. 18 Latviešu zīmju valodas diena!
Izstāde, atraktīva nodarbība un lekcija "Zīmju valoda tuvplānā"

28. 09. pl. 16 Sarunas par un ap nedzirdīga bērna attīstību, izglītību un nākotni
Diskusiju vada psiholoģe Sandra Freimane. Diskusijas laikā bērniem notiks radošās darbnīcas

STOMATOLOĢIJAS INSTITŪTĀ RĪGĀ, DZIRCIEMA IELĀ 20

27. 09. pl. 12 Jauns piedāvājums "Pieejamība caur tehnoloģijām"
Atvēršanas svētki "Aptiekā ar e-tulku"

LNS MĪTNĒ, 2. STĀVĀ, ELVĪRAS IELĀ 19

27. 09. pl. 14 SASAP aplikācija komunikācijai ar ārkārtas dienestiem (112)
Tikšanās ar SASAP un VUGD pārstāvjiem

27. 09. pl. 17 Kā nedzirdīgais, izmantojot mūsdienu tehnoloģijas, apceļo pasauli
Tikšanās ar LNS valdes locekli Aināru Osmani

RĪGĀ, KANDAVAS IELĀ 27, RĪTAUSMĀ

26. 09. pl. 16 Nedzirdīgo stāsti par piedzīvoto un pieredzēto pasaulē
pl. 18 "Pārdomāts partiju programmu novērtējums. Vēlēšanas". Tikšanās ar politologu

28. 09. pl. 14 Paneldiskusija "Nedzirdīgie – pilsoniskās sabiedrības daļa, kas izmanto zīmju valodu. Problēmas un risinājumi"

29. 09. pl. 11 Priekšlasījums "Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādnes 2012. – 2018. gadam – no plāniem līdz realizācijai. Labās prakses piemēri"

pl. 13 Lielkoncerts Latvijas simtgadei
pl. 16 Saviesīga pēcpusdienu "Integrēta sabiedrība un atbildība" – konkurss "Es Latvijā, es Latvijai"
pl. 18 Atpūtas vakars (ar groziņiem)

Domes sēdē groza budžetu

Šogad ceturtajā domes sēdē 25. jūlijā piedalījās 14 no 19 domes locekļiem. Tās darba kārtībā bija LNS 2018. gada budžeta otrie grozījumi un dažādi citi jautājumi.

LNS prezidente Sandra Gerenovska iepazīstināja domniekus ar nepieciešamajiem LNS 2018. gada budžeta grozījumiem.

Vispirms lēma par ieņēmumu daļu. Iepriekš tā bija kopā 2 487 276 eiro, bet klāt nākuši 30 000 eiro no LNS SIA un no projektiem/pašvaldībām 20 735 eiro. Kopā tagad ieņēmumu daļa ir EUR 2 538 310 eiro. Par šo summu visi vienbalsīgi nobalsoja.

Daudz grūtāk risinājās jautājums par izdevumu daļas grozīšanu – to bija paredzēts palielināt par šādām summām: projektu/pašvaldības finansējums 20 735 eiro; nekustamo īpašumu iegāde un apkope 59 533 eiro; ziedojumi 300 eiro.

Kopā izlietojums jāpalielina par 80 267 eiro.

Bija daudz jautājumu par paredzēto darbu nepieciešamību un izmaksām. Uz domnieku Vara Strazdiņa, Ivara Kalniņa, Edgara Vorslova jautājumiem atbildēja LNS prezidente Sandra Gerenovska, LNS SIA Nekustamo īpašumu vadītājs Guntars Pāvels un LNS iepirkumu un projektu nodaļas vadītāja Aija Sannikova.

Debates izraisījās tieši par budžeta sadaļu

“Nekustamo īpašumu iegādes un apkopes izdevumi”, kas nepieciešami darbu turpināšanai, gatavojoties ERAF un valsts atbalstītā energoefektivitātes paaugstināšanas un siltināšanas projekta uzsākšanai LNS nekustamajos īpašumos Rēzeknē, Raiņa ielā 5a un Rīgā, Elvīras ielā 19.

Gatavošanās ietver dokumentācijas sakārtošanu un dažādus remontdarbus. Piemēram, Rēzeknes objektam jāsagatavo topogrāfiskais plāns un inventarizācijas lieta, abos stāvos jāizbūvē tualetes, kā arī koridoru un ugunsdrošas durvis starp abām ēkām u.c. Savukārt Rīgā izmaksas (1200 eiro) jāsedz par nojaukto piebūvi un cauruļu sagatavošanu ziemas apkures sezonai.

Domniekos bažas raisīja fakts, ka LNS rīcībā esošās naudas paliek arvien mazāk. Tāpēc jāpādomā, kā turpmāk arī nekustamo īpašumu sakārtošanā to izlietot ekonomiskāk.

S. Gerenovska uzsvēra, ka tas jau tiek darīts. Iepriekšējos 4 gados LNS nekustamo īpašumu remontdarbos ieguldīti 500 000 eiro. Bet ir neatliekamas vajadzības – piemēram, lai sakārtotu ugunsdrošības sistēmu Rītausmā, nepieciešami 25 000 eiro. Domnieki diskutēja

arī par celtniecības izmaksām un materiāliem, bet galu galā par LNS valdes rosinātām izmaiņām arī nobalsoja.

Izdevumu daļa LNS budžetā tagad palielināta līdz 2 641 216 eiro (iepriekš bija 2 560 949 eiro). Pēc šādām izmaiņām plānotais atlikums uz 1.01.2019 būs 109 296 eiro.

Dome uzdeva LNS valdei nodrošināt ekonomiski efektīvu finanšu līdzekļu izlietojumu LNS nekustamo īpašumu atjaunošanas un pārbūves procesā.

Sekoja “Dažādi jautājumi”. Vilhelmīne Vicinska informēja, ka veikalā Depo Rīgā nezināmi cilvēki nedzirdīgo vārdā lūdzu ziedojumus. LNS viceprezidente Brigita Lazda paskaidroja: Depo pārstāvis ir informēts, ka ziedojumu vācējiem nav nekādas saistības ar LNS.

V. Strazdiņš aicināja LNS domi pieņemt lēmumu par atbalstu LR 13. Saeimas deputāta kandidātam Edgaram Vorslovam. Dome šo priekšlikumu neatbalstīja, jo LNS nevajag jaukties politikā.

Bet domnieks Zigmārs Ungurs veidos interviju ar E. Vorslovu “Kopsoli” 9. numurā, informējot nedzirdīgo sabiedrību par to, ka viņš ir Zaļo un Zemnieku savienības 13. Saeimas vēlēšanu sarakstā ar 29. kārtas numuru.

Pārskatu par šo Domes sēdi varat lasīt un skatīties: www.lns.lv ▲

Sagatavoja: LNS Informācijas nodaļa

Valdes sēdēs – svarīgi lēmumi

Vasarā notika divas LNS valdes sēdes.

Sestā valdes sēde notika 10. jūlijā, apsprieda tikai vienu jautājumu – LNS 2018. gada budžeta grozījumus. Valde izskatīja tos un nolēma virzīt tālāk uz apstiprināšanu domē. Stikāk par grozījumiem lasiet augšējā rakstā par domes sēdi.

Septītā valdes sēde notika 13. augustā ar vairākiem dienas kārtības jautājumiem.

Par Valmieras dibināšanas datumu

Vispirms apsprieda LNS Valmieras reģionālās biedrības dibināšanas laiku. Ir saņemts LNS Valmieras reģionālās biedrības valdes 2018. gada 15. februāra lēmums Nr. 2 – 4 ar lūgumu LNS valdei pārskatīt tās dibināšanas gadu.

Tā ir LNS Goda biedres (bijušās LNS muzeja darbinieces) Reģinas Rizikas iniciatīva. Valmierieši paši arī uzskata, ka pirmā nedzirdīgo biedrība tika reģistrēta 1929. gada 21. augustā kā “Vidzemes Kurlmēmo biedrība” – ar mājvietu Valmierā. Tā savos darbības gados bija lielākā

nedzirdīgo cilvēku organizācija Latvijā un apvienoja 145 biedrus no Valmieras, Alūksnes, Gulbenes u.c. apriņķiem. 1935. gadā biedrības statūti tika papildināti, nosakot, ka tās darbības teritorija ir visa Latvija.

Valdes locekļi ilgi apsprieda šo jautājumu, bet beigās vienotās, ka **Valmieras RB dibināšanas datums tomēr paliek līdzšinējais – 1947. gada 9. februāris.**

Ielūgumi, uzaicinājumi

No Eiropas Nedzirdīgo savienības (EUD) LNS saņemusi uzaicinājumu piedalīties Eiropas Nedzirdīgo sieviešu forumā, kas notiks pirmo reizi. To organizē Spānijas Nedzirdīgo biedrību konfederācija sadarbībā ar Valensijas Nedzirdīgo federāciju un Eiropas Nedzirdīgo savienības Dzimumu līdztiesības darba grupu. Organizatori sedz visus uzturēšanās izdevumus, dalībniekiem jāapmaksā tikai ceļa izdevumi.

Valde nolēma pilnvarot LNS viceprezidenti Inesi Immuri pārstāvēt LNS Eiropas Nedzirdīgo sieviešu forumā 18. – 20.

oktobrī Valensijā.

Tālāk valde izskatīja no Paules nedzirdīgo federācijas (WFD) saņemto uzaicinājumu uz ģenerālo asambleju un kongresu 2019. gada 20. – 28. jūlijā Parīzē, Francijā. **Valde nolēma:**

1. Pilnvarot LNS prezidentu Sandru Gerenovsku un viceprezidenti Inesi Immuri pārstāvēt LNS WFD ģenerālajā asamblejā un kongresā 2019. gada 20. – 28. jūlijā.

2. LNS prezidentes Sandras Gerenovskas dalības izdevumus segt no LNS budžeta līdzekļiem, bet viceprezidentes Ineses Immures dalības izdevumus segt no citiem līdzekļiem vai piesaistot sponsorus.

Par latviešu zīmju valodas atzīšanas dienu

Tālāk bija nepieciešams lemt par latviešu zīmju valodas atzīšanas datuma maiņu. 2017. gada 19. decembrī ANO Ģenerālā asambleja ar savu lēmumu par Starptautisko zīmju valodas dienu oficiāli noteikusi 23. septembri.

Latviešu zīmju valodas atzīšanas diena kopš 2016. gada tika atzīmēta 1. septembrī ar LNS

valdes 2015. gada 14. oktobra lēmumu Nr.12 – 5. Jāatzīst, ka 1. septembrī daudziem mūsu biedriem un skolām nebija iespējas piedalīties mūsu pasākumos, jo tā ir arī Zīmju diena.

Valde nolēma: atsaukt LNS 2015. gada 14. oktobra valdes lēmumu Nr.12 – 5 un **noteikt 23. septembri par Latviešu zīmju valodas atzīšanas dienu.**

Par laikrakstu „Kopsoli” 2019. gadā

Valde nolēma: noteikt laikraksta „Kopsoli” 2019. gada abonēšanas maksu tādu pašu kā 2018. gadā: Latvijas Pastā – 14,89 eiro, bet, pasūtot saņemšanai uz vietas redakcijā, Rehabilitācijas centrā vai Rītausmā, – 13,44 eiro.

Avīzes „Kopsoli” izdošanai jāturpina piesaistīt finanšu līdzekļi.

Avīzes „Kopsoli” elektroniskā versija tāpat tiks bez maksas izsūtīta visiem LNS biedriem uz viņu norādīto e-pastu reģistrā. ▲

**Sagatavoja:
LNS Informācijas nodaļa**

Nedzirdīgie amatiermākslinieki pirmo reizi Lietuvas Nedzirdīgo kultūras festivālā

16. jūnijā Latvijas Nedzirdīgo savienība pirmo reizi piedalījās 51. Lietuvas Nedzirdīgo kultūras festivālā. Festivāls "Mana Lietuva" notika Kauņā un bija veltīts Lietuvas valsts 100 gadu jubilejai. Latvijas Nedzirdīgo savienību pārstāvēja viceprezidente Inese Immure un amatiermākslinieki no Rīgas ("Rītausmas") un Daugavpils biedrības.

Pasākums sākās jau pl. 11 ar amatiermākslinieku gājieni pa vecpilsētas ielām līdz Kauņas pilij. Izrādās, gājieni viņi organizē pirmo reizi – šo ideju viņi ir pārņēmuši no mums, kad piedalījās mūsu festivālā Liepājā. Gājieni filmēja arī no augšas, izmantojot dronu. To mēs varam "nošpikot" nākamajam festivālam.

Pēc mēģinājumiem pl. 14 sākās pats koncerts, kas notika brīvā dabā, pie Kauņas pils, kas celta 14. gadsimtā un bija pirmā mūra pils Lietuvā. Pie tās bija speciāli izveidota skatuve ar lielu ekrānu un daudziem skatītāju soliņiem. Pasākumu varēja vērot arī nejausie cilvēki, kas devās ekskursijā uz pili.

Pasākumu atklāja jaunais Lietuvas Nedzirdīgo savienības prezidents Kestuts Vaišnors, ko ievēlēja nesen – jūnija sākumā, un Lietuvas Sociālās aizsardzības un darba ministrijas Invalīdu lietu departamenta direktore Asta Kandravičiene. No viņas varētu mācīties mūsu Labklājības ministrijas pārstāvi – Asta regulāri piedalās Lietuvas Nedzirdīgo savienības pasākumos un sniedz patiesu atbalstu nedzirdīgo dzīves kvalitātes uzlabošanai.

Invalīdu lietu departamenta mājaslapā pat ir atsevišķa sadaļa lietuviešu zīmju valodai. Pēc uzrunas sekoja video kadri no Lietuvas Nedzirdīgo kultūras vēstures.

Koncertā pirmie uzstājās Latvijas pārstāvji. Vispirms uzstājās Daugavpils biedrības melodeklamētāja Elvīra Čaika ar dziesmu "Maldugunis dzēšot". Izpildījums bija tikpat emocionāls un izteiksmīgs, kā Valmieras festivālā. Tālāk sekoja humoristiskais gabals, kas raksturo Latviju, un tā ir "Hokeja himna", ko Lilitas Lukinas un Birutas Lasmanes izpildījuma pirmo reizi redzējām šovā "Krāsaini sapņi". Latvija uzstāšanās nobeidza ar Danas Kalpiņas – Geidas speciāli iestudēto deju "Lai deju grīda rīb", ko dzīvi un atraktīvi izpildīja "Rītausmas" jauniešu deju grupa.

Pēc tam uzstājās lietuviešu kolektīvi no Viļņas, Klaipēdas, Šauļu, Panevėžas un Kauņas nedzirdīgo rehabilitācijas centra (Latvijā tās būtu nedzirdīgo biedrības). Katram rehabilitācijas centram bija atvēlētas 15 – 20 minūtes. Viņu priekšnesumi ir līdzīgi mums – melodeklamācijas, tautas dejas un īsi teatrāli

uzvedumi. Īpašu uzmanību piesaistīja priekšnesums no Klaipēdas – nedzirdīgie izpildīja muzikālu priekšnesumu uz bungām. Izrādās, Klaipēdas biedriem spēlēt bungas iemācīja profesionāls mūziķis, viena projekta ievaros, ko īstenoja vietējā Neredzīgo biedrība.

Tā kā skatuve atradās diezgan tālu no skatītāju rindām, uz skatuves notiekošo labi varēja redzēt uz liela ekrāna, kas atradās skatuves galā. Tas padarīja koncertu vizuāli izteiksmīgāku.

Kopumā koncerts ilga divas stundas, bet lielā karstuma dēļ daudzi skatītāji neizturēja to līdz galam. Vairāki no saules patvērās netālu esošajās kafējnīcās, kur turpināja sarunas. Festivālu skatīties bija atbraukuši arī Rīgas biedrības biedri ar speciāli noorganizētu autobusu.

Pasākuma organizētāji bija padomājuši par bērniem. Netālu bija ierīkota piepūšamā atrakcija, kas visu laiku bija pilna ar bērniem un viņu vecākiem. Padomāts bija arī par mums, Latvijas pārstāvjiem, jo visas runas uz skatuves tika tulkotas starptautiskajās zīmēs. Līdztekus koncertam pie pils bija iespēja apskatīties un nopirkt dažādus nedzirdīgo amata meistara roku darbus.

Nākamais festivāls notiks Viļņā. Lietuva tāpat kā mēs katru gadu maina festivāla norises vietu, organizējot to kādā pilsētā, kur atrodas rehabilitācijas centrs.

Lietuvā kultūras festivāls notiek jau 51. reizi. Mums šogad notika 22. nedzirdīgo amatiermākslinieku festivāls Valmierā. Bet, ja paskatāmies vēsturē, mums pirmā republikāniskā mākslinieciskās pašdarbības skate notika jau 1952. gadā Rīgā, Mazajā ģildē, kurā piedalījās kolektīvi no četrām biedrībām. Vairāki laiks mums pārskatīt Latvijas nedzirdīgo kultūras festivāla vēsturi? ▲

Inese Immure

Foto: no Kauņas Nedzirdīgo rehabilitācijas centra mājaslapas

EFSLI vasaras skola tulkjiem

No 29. jūnija līdz 1. jūlijam Šveices pilsētā Cīrihē notika Eiropas zīmju valodas tulkumu foruma (tālāk – EFSLI) organizētā vasaras skola, kurā piedalījās arī LNS Rehabilitācijas centra Tulkumu nodaļas vadītāja Sarmīte Biščuha ar surdotulku Danu Kalpiņu – Geidu. Stāsta Dana!

Noķūšana uz Cīrihi noritēja veiksmīgi un samērā ātri, bez aizķeršanās, sanāca pat pāris stundu atpūsties, pirms sākās zinību apguve. Pirmajā dienā – piektdienā apmācības notika tikai pēcpusdienā, savukārt sestdienā bija ļoti gara un grūta ar vairāk nekā 10 stundu intensīva darba. Pat prombraukšanas dienā – svētdienas rīta pusē notika nodarbības, un pēc tam pēcpusdienā visi jau devās mājup.

Kas mūs jau vispirms mūs pārsteidza?

Kopā tiek apmācīti gan dzirdīgie, gan nedzirdīgie tulkji – parasti katrai šo tulkumu grupai tika veidoti atsevišķi pasākumi, taču šeit viss noritēja nešķīrojot. Pasniedzējs bija nedzirdīgs profesors no Vācijas Kristiāns Ratmans (Prof. Christian Rathmann, Humboldt University, Berlin).

Apmācību tēma bija "Sadarbības nozīmība. Efektīvu attiecību veidošana starptautiskajiem klientiem, kuriem jātulko. Komandas perspektīva tulkumu – mediatoru jomā ar nedzirdīgiem profesionāļiem."

Sākumā informācijas uztvere bija ļoti apgrūtināta, jo viss notika starptautiskajās zīmēs, ko mēs abas ar Sarmīti nepārvaldām, taču jau otrajā dienā viss šķita vienkāršāk, saprotamāk un spējām pilnvērtīgi iesaistīties gan grupu darbā, gan lekciju komentēšanā, gan komunikācijā ārpus lekcijām.

Daudzveidīga un radoša pieeja

Kopumā darbs katrā dienā bija organizēts ļoti daudzpusīgi – profesors vadīja lekcijas, mudinot mūs diskutēt par piedāvātajām tēmām, daļiņā dalībniekus dažādās grupās, lai kopā būtu gan dzirdīgie, gan nedzirdīgie, kā arī pēc iespējas no dažādām valstīm, lika at-

klāt katram savas valsts situāciju attiecībā uz piedāvātajiem tematiem. Vasaras skolā kopumā piedalījās gan vietējie Šveices tulkji, gan interesenti no Austrijas, Vācijas, Īrijas, Nīderlandes un Anglijas. Grupa bija ap 25 cilvēku liela.

Ievadlekcijā profesors dalībniekus mudināja aizdomāties, ko nedzirdīgs profesionālis, piemēram, ko viņš pats kā profesors sagaida no saviem tulkjiem, kā arī ko tulkis sagaida no viņa paša – nedzirdīgā profesionāļa.

Pēcāk tika organizēts grupu darbs, kur katrs izteica savas galvenās idejas par apspriesto tēmu. Lielākoties parādījās vārdi "sadarbība un labs kontakts", "komandas darbs", "informācijas pieejamība un sagatavošanās laiks tulkjiem".

Šeit nonācām pie atziņas, ka Latvijas sistēmā visbēdīgāk ir ar iepriekšējo sagatavošanos, jo tulkim šo laiku neapmaksā, līdz ar to tulkis ieinteresēts apkalpot pēc iespējas vairāk klientu, nevis pavadīt laiku, bez peļņas gatavojoties nākamajai tulkošanai.

Kad tulkam rokās kafijas tase...

Vairākkārt tika uzsvērts, ka noteikti ar klientu iepriekš jāpārrunā tulka uzdevumi, piemēram, lekciju starpbrīžos, kafijas pauzēs u.tml., jo bieži kāds vērsas pie nedzirdīgā tieši brīvajos brīžos, bet tulka klāt nav vai viņam rokā arī ir kafijas tase...

Tāpēc īpaši svarīgi, lai nedzirdīgam profesionālim vienmēr klāt būtu vairāki tulkji, kas Latvijas situācijā pagaidām nav iespējams, kad klients par pakalpojumu var parakstīties tikai vienam tulkam.

Te parādās problēma arī nedzirdīgu tulkumu piesaistei, jo Latvijas likumdošana neparedz vienam klientam divus vai vairākus tulkus vienlaicīgi. Turklāt Latvijā katram nedzirdīgam gadā noteikts 120 stundu limits surdotulka

izmantošanai saskarsmē, taču aktīvi strādājošam nedzirdīgajam, kuram ikdienā bieži jākomunicē ar dzirdīgiem cilvēkiem, ar to ir stipri par maz.

Salīdzinājumam: šīs vasaras skolas vadītājs Kr.Ratmans ir profesors universitātē, kur viņš lasa lekcijas un komunicē ar dzirdīgiem studentiem un kolēģiem diendienā – viņam katru dienu klāt ir vairāki tulkji.

Tulkošanas procesu profesors iedalīja 4 līmeņos:

1. Vides līmenis, kas ietekmē tulkošanas situāciju it kā no ārpus, neatkarīgi no tulka un klienta.
2. Personīgais līmenis, kas izriet no tulka un klienta personības, kā viņi paši jūtas un darbojas konkrētajā situācijā.
3. (Extra) lingvistiskais līmenis, ko nosaka zīmju valodas pārzināšanas kvalitāte.
4. Starppersonu līmenis, ko nosaka, cik veiksmīga sadarbība izveidojas starp klientu un tulku.

Šie 4 līmeņi pastāv visās tulkošanas situācijās, tikai katrā no tām viens vai otrs var būt noteicošais.

No zīmēm uz runu un – otrādi

Otrajā dienā tika skats temats par tulkošanas virzienu – vai tulkošana norit no runas uz zīmju valodu, vai arī no zīmju valodas uz runu. Vienbalsīgi tika atzīts ka 80% gadījumu tulkošana notiek no skaņu valodas uz zīmju valodu.

Tam tulkis pārsvarā arī gatavoti mācību iestādēs, taču, tā kā arvien vairāk parādās izglītota nedzirdīgo, kuri ieņem augstus amatus, tad arvien pieprasītāka ir tulkošana no zīmju valodas.

No visām valstīm vienbalsīgi atzīts, ka vairāk laika jāvelta, lai tulkus mācītos tulkot tieši no zīmju valodas runā.

Ja advokāts ir nedzirdīgs...

Mums bija ļoti interesants uzdevums – jāpieņem, ka mūs kā tulkus piesaista tiesai, kurā advokāts ir nedzirdīgs. Daudz sprieda, ka pirms tiesas noteikti jātiecas ar šo advokātu un jāzrunā, ko viņš sagaida no tulka tiesas sēdes laikā, piemēram, kur tulkam atrasties (vienā pozīcijā vai blakus advokātam), vai tulkam tulkot, ja viņš dzird kādus čukstus u.tml.

Par vissvarīgāko visās grupās atkal tika atzīts iepriekšējās sagatavošanās laiks, kurā tulkus būtu iepazīstināts ar tiesas materiāliem un iesaistītajām personām. Tas veidotu labu kontaktu ar pašu nedzirdīgo advokātu.

Jautājums, par kuru izvērsās plaša diskusija, bija: "Kā nedzirdīgais var kontrolēt tulkošanas kvalitāti?". Vārdzirdīgām klientām ir mazliet vienkāršāk, jo viņš daļu informācijas tomēr uztver ar dzirdes palīdzību, bet pilnīgi nedzirdīgam, kurš nelasa no lūpām, tā ir liela problēma. Tika izvirzīti vairāki iespējamie va-

Tālāk lasiet nākamajā lpp.

Kuldīga iepazīst Talsu novadu

Pirmais apskates objekts – laukakmens vējdzirnavas Valdgalē. Tās tagadējais saimnieks Džuzepe Rikardi ir itālis, kurš dzirnavas iegādājies, kad tās bijušas pavisam bēdīgā stāvoklī.

Šobrīd 6 stāvu dzirnavas ir restaurētas, maksimāli saglabājot senatnīgo izskatu un pielāgojot mūsdienu vajadzībām, piemēram, ekskursantu apskatei, svinībām un viesu izmitināšanai.

Nākamais apskates objekts bija amatnieku sēta „Kauliņi”. Mājas saimnieks – liela auguma, spēcīgs, ar garu bārdu, ir mākslinieks – kokgriezējs, galdnieks, pedagogs, lielisks amatnieks, kurš gatavo fantastiskas lietas no koka un izveidojis privātu meistar-darbnīcu „Zelji”, kurā apmāca jauniešus ne tikai galdniecībā un kokgriešanā, bet arī dzīves gudrībās.

Saimnieks viesiem izrāda un izvīna arī ar Latvijā pirmo privāto mazbānīti.

Nobeigumā kuldīdznieki iepazīs ar zemnieku saimniecību „Upeskalni” Ārlavas pagastā. Saimnieki audzē šinšillu, putnus un citus mājdzīvniekus. ▲

Salido tūristi - 2018

Kuldīgas vasara jau vairs nav iedomājama bez ikgadējām tūristu sacensībām: dažādām jautrām stafetēm, švammes kaujām, airēšanas... Arī šogad šis pasākums risinājās jūlija nogalē atpūtas kompleksā „Poliši”.

Pedalējās 23 komandas. Dalībnieku un skatītāju kopskaits ap 130 cilvēku. Divas dienas komandas mērojas spēkiem, turklāt otrās dienas vakarā gan sportisti, gan skatītāji varēja iekļauties kopīgā sacensībā, lai iegūtu galveno balvu – suvenīrkruzi ar Kuldīgas pilsētas skatiem. To ieguva Dārta Elizabete Zariņa.

Pēc abu dienu sacensībām par pirmās vietas ieguvēju kļuva komanda „Asari” (Andris Žurakovskis un Jekaterina Jasinska - Volkova), otrā vietā „Backpack Kid” (Raivis Gončaruks un Madara Zēmele), bet godpilno trešo vietu izcīnīja mājinieku komanda „DRIFT” (Mārtiņš Vēzis un Iluta Līdeka). ▲

Valmierieši sacenšas boccia spēlē

Valmieras RB biedriem sporta aktivitātes parasti organizē Tālavas Nedzirdīgo sports, bet šoreiz boccia sacensības Rubenē 14. jūlijā sarīkoja pati Valmieras RB.

Bija arī tādi dalībnieki, kuri nekad nav spēlējuši boccia. Kopā 12 biedri 4 komandu sastāvā sacentās divas stundas.

1.vieta – komandai „Rubene”: I. Kurzenkovs, Z. Klause, A. Kraulis. ▲

Jauniešu centra aktivitātes

Rumānijā un Slovākijā

Eiropas Nedzirdīgo jauniešu savienības (EUDY) nometne 18 – 30 gadu veciem jauniešiem tiek organizēta reizi divos gados.

Nometnes tēma: “Ar zīmju valodu es varu!”. Tajā piedalījās arī 4 LNS Jauniešu centra pārstāves – Lilita Logina, Madara Indriksone, Diāna Greneviča, Ieva Vilciņa un kā brīvprātīgais fotogrāfs un videooperators – Kristaps Legzdīņš.

Kopā bija 66 dalībnieki no 20 valstīm. Notika arī EUDY Ģenerālā asambleja, kurā Latviju pārstāvēja LNS Jauniešu centra viceprezidente Lilita Logina. Par EUDY prezidentu ievēlēja Dennis

Hoogeveen (Nīderlande).

No 21. līdz 29. jūlijam JC pārstāve Maira Bruže pirmo reizi kā līdere kopā ar juniorēm Adelīnu Smirnovu, Martu Ozolu un Melisu Pērlu Sprudzāni piedalījās Eiropas Nedzirdīgo jauniešu savienības (EUDY) organizētajā vasaras nometnē Tesarē, Slovākijā, kur bija ieradušies jaunieši no 22 valstīm. ▲

Plašāki apraksti: www.lns.lv - Jaunieši

Starptautiskajā konferencē Portugālē

LNS Domes loceklis Ivars Kalniņš un LNS Jauniešu centra vadītāja Kristīne Krista Magone aktīvi iesaistījušies Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras projektā “Būt kopā”. Šovasar viņi kopā ar tulkus Danu Kalpiņu – Geidu piedalījās starptautiskā pasākumā “Harvesting Conference” 19. – 22. jūnijā Karkavelosā, Portugālē.

Konferences mērķis – izvērtēt stratēģiskās partnerības un sociālās iekļaušanas aktivitāšu rezultātus izglītības, jaunatnes un sporta jomā ES programmas Erasmus+ ietvaros.

Šis pasākums bija intensīvs ar dažādām aktivitātēm, kurās guvām jaunu pieredzi projektu īstenošanā, to rezultātu izplatīšanā, nākamā iekļaušanas projektu sagatavošanā un īstenošanā.

Pasākuma dalībnieku profils bija dažāds – dalībnieki ar īpašām vajadzībām, un viņu

vidū arī nedzirdīga dalībniece no Vācijas ar diviem tulkiem.

Milzīgs paldies tulkam Danai par intensīvo, teicamo tulkojumu – jāteic, viņas enerģiskumu apbrīnoja daudzi citi dalībnieki. ▲

Informēja: Lilita Logina; Žanete Škapare; Dace Lāce. Foto: Kristaps Legzdīņš; Juris Ozoliņš; no EUDY arhīva; Irīna Jirgensone.

VZ apskats

VZ Nr. 23 – Videoziņa par Bonus – Malus (BM) sistēmu, kas ir ļoti svarīga OCTA polises cenas aprēķināšanai.

VZ Nr. 24 – Par kaitīgām lietām, kādas varētu būt mūsu virtuvē. Šoreiz par plastmasas traukiem – kā atšķirt kaitīgos veselībai. Ideālā virtuvē ēdamlietas būtu jāgatavo un jāglabā tikai stikla un keramikas traukos.

VZ Nr. 25 – Daudzas lietas virtuvē, kas līdz šim šķita dabīgas un nekaitīgas, izrādās, tādas nemaz nav. Piemēram, māla traukus nevar lietot produktu uzglabāšanai. Nedrīkst tajos skābēt gurķus vai kāpostus!

VZ Nr. 32 – Ir daudzdzīvokļu mājas, kas atrodas nevis uz dzīvokļu īpašnieku vai pašvaldības, bet uz kādam citam piederošas zemes.

Tagad par zemi daudzdzīvokļu mājas iedzīvotājiem jāmaksā pat desmit reizes vairāk nekā pirms apmēram desmit gadiem! Ko darīt?

VZ Nr. 33 – Par arodbiedrībām, kas ir neatkarīgas nevalstiskās organizācijas un aizstāv savu strādājošo biedru darba un citas sociālās un ekonomiskās tiesības un intereses.

VZ Nr. 34 – Viens no svarīgākajiem arodbiedrību uzdevumiem ir aizsargāt savus biedrus no nelikumīgas atļaušanas no darba. Darba likums nosaka: arodbiedrības biedru nevar atbrīvot no darba bez arodbiedrības piekrišanas. Vai tiešām tā ir?

VZ Nr. 35 – Mēs visi zinām, cik svarīga vieta dzīvē ir labai atmiņai. Sliktas atmiņas dēļ var gadīties daudzi pārpratumi, solījumu nepildīšana un citas nepatīkšanas. Sliktai atmiņai ir daudz cēloņu. Bet! Atmiņu iespējams uzlabot un atfistīt jebkurā vecumā!

VZ Nr. 37 – Vasarā mums bieži logi stāv vajā, lai telpā būtu svaigs gaiss. Bet arī ziemā telpas jāvēdina! Kāpēc? Sliktas gaisa kvalitāte kaitē cilvēka veselībai, palielina iespēju, ka telpā radīsies pelējuma sēnītes un putekļu ērcītes. Noslēgtās, nevēdinātās telpās palielinās gaisa mitrums, kas var radīt bojājumus ēkas konstrukcijai.

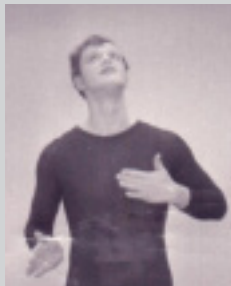
VZ Nr. 38 – Ir cilvēki, kuri dzīvo sociālajā dzīvoklī, bet apstākļi mainās un vienam dzīvoklis palicis par lielu, bet citam ir ģimenes pieaugums un dzīvoklis palicis par mazu. Kā rīkoties šādā situācijā. Vai šie iemītnieki savus sociālos dzīvokļus var samainīt?

VZ Nr. 39 – Ja likumprojekta izskatīšana vienas Saeimas pilnvaru laikā nav pabeigta, bet likumprojekts jau ir izskatīts vienā vai divos lasījumos, par tā tālāko virzību lemj nākamā Saeima. Vispirms Saeimai jāpieņem lēmums principā – par iepriekšējai Saeimai iesniegtā likumprojekta izskatīšanas turpināšanu.

Videoziņas var noskatīties www.lns.lv un rc.lns.lv

Atvadu vārdi

**Veltīti mūsu mīļajam aktierim
Georgijam Strupkam
(1950.7. 07 – 2018. 7. 08.)**

Aprīnas vērts ir bijis LNS kultūras centra „Rītausma” drāmas ansambļa aktiera Georgija Strupkas radošais, nesavtīgais darbs – tas daudziem nedzirdīgajiem pavēris ceļu uz garīgām vērtībām, licis iemīlēt teātra mākslu.

Uzkāpis uz skatuves tālajā 1971. gadā kā talantīgs un atraktīvs pantomīmas kolektīva dalībnieks, Georgijs ilgus gadus bija uzticīgs arī Rītausmas drāmas ansamblim.

Aktierim ir bijusi svarīga pat vismazākā lomiņa – viņš dziļi un pamatīgi iepazīna katru savu tēlu, meklēja līdzekļus savu spēju atraisīšanai. Tas bija pamatīgs darbs teātra mākslas

un vispār nedzirdīgo kultūras laukā daudzu gadu garumā.

Katra loma, maza vai liela, aktierim bijusi vienlīdz ļoti nozīmīga, katrs tēls nācis pie skatītājiem tikai ar Georgijam vien piemītošo izcilo, ar smalku humoru apveltīto raksturlomas tēlojumu.

Lomas viņa tēlojumā joprojām ir spilgtas, atmiņā paliekošas. Mēs vienmēr pārējo vidū uz skatuves ieraudzījām šo aktieri visā viņa daudzveidībā, kad tas bija vai nu izveicīgs kalps vai, piemēram, rafinēts noziedznieks, vienalga – visās lomās tēlojums bija interesants un saistošs.

Nozīmīgākās un interesantākās lomas šādās izrādēs: Blaumanis „Zaļi” (1991); Moljērs „Skopulis” (1993); Adamss „Slepavība piln” (1995); Maršaks „Kam bēdas, kam prieks” (1998); Bomaršē „Figaro kāzas” (2000); Skalbe „Kaķīša dzimnava” (2001); „Sapnis par skaistu dzīvi” (2013) u. c.

Mums visiem paliek gaišā atmiņā Georgija Strupkas devums teātra mākslā, viņa dziļi cilvēciskais sirds siltums un īpašais dzīvesprieks.

Lai viņam viegla gaita aizsaules ceļos. Izsakām dziļu līdzjutību par zaudējumu dzīvesbiedrei un visai ģimenei.

Novēl: *Rītausmas amatiermākslas biedru grupa – aizgājēja līdzgaitnieki daudzu gadu garumā.*

*Un atmiņas kā balti ziedi plīvos –
Tās daudzos ļaudis tālāk dzīvos...*

Izsakām dziļu līdzjutību Brigītai Lazdai un Sarmītei Biščuhai, mūžībā aizvadot savu mīļo tēti **GEORGIJU STRUPKU.**

**LNS valde,
LNS biedrības un darba kolēģi**

**Nākamais
numurs
21. septembrī**

Pasākumi biedrībās septembrī

DAUGAVPILĪ

- 4.09 pl. 13 Laikrakstu apskats
- 6.09 pl. 13 IK “Nezinīši”
- 11.09 pl. 13 Informācija par nedzirdīgo dzīvi
- 13.09 pl. 13 Laikrakstu apskats
- 18.09 pl. 13 Izstāde “Mans hobijs ir darīt labas lietas”
- 20.09 pl. 13 Lekcija
- 25.09 pl. 13 “Mūsu svētki” – Nedzirdīgo diena
- 27.09 pl. 12 LNS Goda biedru atdusas vietu sakopšana

KULDĪGĀ

- 1.09 pl. 12 Latviešu zīmju valoda – pagātne, tagadne un nākotne
- 5.09 pl. 11 Sieviešu klubiņš
- 7.09 pl. 10 Konkurss “Labākais sēņotājs”
- 10.09 pl. 12 Tēva diena
- 13.09 pl. 13 Informatīvā diena ar pašvaldības pārstāvi
- 15.09 pl. 12 “Mēs runājam zīmēs”
- 18.09 pl. 14 Informatīvā diena
- 24.09 pl. 11 Uz Kuldīgas vecpilsētu

LIEPĀJĀ

- 4.,11.,18.,25.09 pl. 12 Laikrakstu/žurnālu apskats
- 6.,13.,20.,27. pl. 18 Deju nodarbība
- 11.,25.09 pl. 14 Rokdarbi
- 13.09 pl. 11 Kulinārija
- 22.09 Ekskursija uz Tērveti
- 27.09 pl. 11 Konditoreja

RĒZEKNĒ

- 4.09 pl. 13 Avižu/žurnālu koplasišana
- 6.09 pl. 12 Informācija
- 11.09 pl. 13 Informācija
- 13.09 pl. 11 IK “Vissija”
- 18.09 pl. 11 IK “Saimniecīte”

20.09 pl. 11 Videofilmas

22.09 pl. 11 “Rēzeknes RB Erudīts”

ALŪKSNĒ

- 4.09 pl.12 Informācijas diena
- 7.09 pl.12 Laikrakstu apskats
- 11.09 pl.12 Medicīniskā informācija
- 18.09 pl.12 IK “Briedums” – 100 derīgi padomi
- 21.09 pl.12 Pasākums Nedzirdīgo dienai

SMILTENĒ

- 6.09 pl.12 Pārrunas
- 13.09 pl.12 Nedzirdīgo ziņas
- 27.09 pl.12 Pasākums Nedzirdīgo dienai

JAUNPIEBALGĀ

- 15.09 pl.12 Atpūtas pasākums “Rudens tikšanās”

VENTSPILĪ

- 4.09 pl. 18 Tēva diena
- 6.,13.,27.09 pl. 11 Laikrakstu/žurnālu apskats
- 8.09 pl. 9 Uz mežu sēņot!
- 11.09 pl. 18 Informācija par nedzirdīgo dzīvi
- 15.09 pl. 13 Ventpils RB dzimšanas diena/ Nedzirdīgo diena
- 18.09 pl. 18 Bioloģiskās pārtikas/Sirds diena
- 20.09 pl. 11 Jaunumi pasaulē
- 25.09 pl. 18 Informācija

VALMIERĀ

- 4.,11.,18.,25.09 pl. 15.30 Dejas
- 4.09 pl. 14 Talka
- 6.09 pl. 15 Talka
- 6.,20.09 pl. 14 Informācija par nedzirdīgo dzīvi
- 9.09 pl. 14 Laikrakstu apskats
- 13.09 pl. 14 Lekcija “Viss par ūdeni”
- 15.09 pl. 9.48 Kolektīvs Siguldas apmeklējums
- 22.09 pl. 12 “Mums svētki!”
- 27.09 pl. 14 IK “Ingas virtuve”

Mīļi sveicam!

Jaunam kļūt, tas nozīmē ko jaunu

*Allaž sevī rast un citos gūt,
Un, ja tā, tad gadus neņem jaunā –*

Vecums palīdz mūžam jaunam būt.

**Septembrī dzimušie
LNS biedri**

Rīgas biedrībā

- 2. 09 VJAČESLAVS KRŪKLIS
- 3. 09 ILZE STŪRE
- 5. 09 VIKTORIJA KRAZE
- 9. 09 IRA UTRECKA
- 12. 09 DAILA VOROŅKO
- 14. 09 SVETLANA JEGOROVA
- 17. 09 ANNA ABAKOKA
- 18. 09 VELTA ZAKENFELDE
- 20. 09 OLGA ANUFRIJEVA-FJODOROVA
- 20. 09 VIKTORS JEFIMOVŠ
- 21. 09 SVETLANA BONDARE
- 30. 09 IVANS ŠEVJAKOVŠ

Liepājas biedrībā

- 8. 09 ELMĀRS SESKS
- 10. 09 GUNDEGA PAŅKO

Valmieras biedrībā

- 26. 09 ALEKSEJS KRAULIS